

FUNDACJA
C I V I S

Budżet obywatelski

Sposób na wzmocnienie aktywności obywatelskiej
i społecznej młodych ludzi na poziomie lokalnym

spis treści

Wstęp	3
Jak włączyć młodzież do udziału w budżecie obywatelskim – krok po kroku	7
Projekty młodzieżowe – przykłady	19
Wywiad z ekspertką	28
O projekcie	30

wstęp

W serii prezentujemy sprawdzone sposoby na uruchamianie i zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej młodych ludzi na poziomie lokalnym. Wierzymy bowiem, że przyszłość naszych społeczności lokalnych będzie lepsza, jeśli już dziś uda nam się włączyć młodych ludzi do procesu decydowania o lokalnych sprawach publicznych.

Zachęcamy, by działania związane z edukacją obywatelską realizować nie tylko przez szkołę, ale żeby doceniać też rolę i potencjał organizacji pozarządowych. W Polsce od lat prodemokratyczna edukacja obywatelska jest przedmiotem troski właśnie organizacji społecznych, a także podejmowanych przez nie działań na większą i mniejszą skalę. To organizacje pozarządowe stoją na stanowisku, że aktywizacja obywatelska jest kluczowa dla demokracji, i podejmują działania edukacyjne wzmacniające ją. Organizacje pozarządowe mają motywację, doświadczenie, zaangażowanych pracowników i wolontariuszy. Warto postrzegać je jako partnerów i realizatorów programów edukacji obywatelskiej na poziomie lokalnym.

W tej publikacji zachęcamy, aby wykorzystywać budżety obywatelskie do pobudzania aktywności społecznej i obywatelskiej młodych ludzi. W tekście używamy wymiennie sformułowań „budżet obywatelski” i „BO” jako określeń dla wszystkiego, co jest związane z opracowywaniem i składaniem wniosków, głosowaniem i wydawaniem przyznanych pieniędzy.

Budżet obywatelski (BO) jest uznanym i sprawdzonym mechanizmem, który umożliwia zaangażowanie mieszkańców i mieszkanki w decydowanie o części wydatków i inwestycji lokalnych. Uważamy, że zachęcając młodych ludzi do udziału w BO, inwestujemy środki nie tylko w konkretne projekty, ale także w budowanie u młodych ludzi poczucia, że są współtwórcami przyszłości swojej i społeczności, w której żyją.

W tej publikacji dzielimy się też naszym doświadczeniem we wspieraniu młodych ludzi oraz nauczycieli i nauczycielek z Warszawy w uczeniu o budżecie obywatelskim, a także we wspieraniu grup młodzieżowych w diagnozowaniu własnych potrzeb, tworzeniu projektów i towarzyszeniu nastolatkom w przejściu całej procedury ich składania w latach 2017–2020. Celem naszych działań było zwiększenie samorządności – samorządzenia się młodzieży poprzez zwiększenie jej wiedzy o budżecie obywatelskim oraz zachęcenie jej do korzystania z tego narzędzia partycypacji obywatelskiej.

Nasze działania obejmowały:

- Przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli o możliwościach, jakie daje młodzieży budżet obywatelski.
- Przeprowadzenie zajęć o BO w trakcie lekcji wychowawczych w klasach 7-8 szkół podstawowych i 1-3 szkół ponadpodstawowych (wszyscy uczniowie mają godziny wychowawcze, a więc przekazywanie uczniom treści w ramach tych lekcji umożliwi nam dotarcie od szerokiego grona odbiorców).
- Organizację młodzieżowych debat dzielnicowych o problemach i potrzebach młodzieży.
- Organizację warsztatów kreatywnych dla młodzieży, służących wyłonieniu i sprecyzowaniu tematów, aby przygotować swoje projekty do budżetu obywatelskiego.
- Wsparcie eksperckie grup młodzieżowych w przygotowywaniu projektów w ramach budżetu obywatelskiego.
- Podsumowanie zaangażowania młodzieży w ramach wydarzenia kończącego.

Z naszych działań skorzystało ponad 100 nauczycieli, 8000 uczniów i uczennic wzięło udział w lekcjach. Powołaliśmy ponad 50 grup młodzieżowych, które złożyły projekty do BO.

Zachęcamy do włączania młodych ludzi, nastolatków do procesów związanych z budżetem obywatelskim z kilku powodów:

SPRAWIEDLIWY PODZIAŁ ŚRODKÓW Z BO. Młodzi ludzie są ważną i liczną grupą mieszkańców, dlatego istotne jest, by również ich potrzeby i pomysły mogły być finansowane z budżetu samorządowego. Młodzi ludzie najlepiej diagnozują i rozumieją swoje potrzeby. Gdy staną się autorami projektów i będą głosować, wzrośnie szansa, że ze środków wydatkowanych w ramach BO skorzysta także ta grupa mieszkańców.

POTRZEBY MŁODYCH LUDZI SĄ WAŻNE. Dopuszczenie młodych do udziału w BO jest jasnym sygnałem skierowanym do młodzieży, że ich potrzeby również są ważne, a społeczność lokalna je uznaje. Dzięki zaproszeniu młodzieży do BO dorośli nie muszą już domyślać się czy zgadywać, czego chcą młodzi.

POMYSŁY MŁODYCH LUDZI SĄ DOCENIANE I RESPEKTOWANE. Dzięki temu młodzież nie jest traktowana „jak dzieci”, za które się myśli i działa, ale przeciwnie – jest postrzegana przez administrację lokalną jako partner w zarządzaniu daną społecznością.

DOBRE WYDANE PIENIĄDZE. Jeśli to młodzi diagnozują własne potrzeby, jest większa szansa na to, że pieniądze z BO rozwiążą realne problemy tej grupy mieszkańców, i to w sposób, który jej odpowiada.

MŁODZI LUDZIE WSPÓŁTWORZĄ PRZYSZŁOŚĆ SWOJEJ SPOŁECZNOŚCI. Budżet obywatelski jest elementem projektowania przyszłości społeczności lokalnej. Gdy zapraszamy młodych do udziału w tym procesie, dajemy im sygnał, że mogą tę przyszłość również współtworzyć zgodnie ze swoimi pomysłami, wartościami, marzeniami. To bardzo ważne, jeśli chcemy, by młodzi ludzie wiązali swoją osobistą przyszłość ze społecznością, w której się urodzili i wychowali.

PODSTAWA PRAWNA UDZIAŁU MŁODZIEŻY W BUDŻECIE OBYWATELSKIM

Budżet obywatelski jest szczególną formą konsultacji społecznych. W 2018 roku do ustaw o samorządzie gminnym, powiatowym i wojewódzkim dodano regulacje o budżecie obywatelskim, ale w gminach, które nie są miastami na prawach powiatu funkcjonowanie tego budżetu nie jest obowiązkowe. Uznanie budżetów za rodzaj konsultacji powoduje, że nie można do nich stosować innych reguł niż do konsultacji społecznych. W konsultacjach społecznych dotyczących budżetów obywatelskich mogą brać udział mieszkańcy (niezależnie od wieku), którzy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. Udzielają poparcia określonym projektom zgłaszanym w ramach budżetu obywatelskiego. W jednym budżet obywatelski zasadniczo się różni od pozostałych konsultacji społecznych. Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Te konsultacje społeczne mają charakter wiążący dla władz gminy. W uchwale, którą muszą podjąć rady gmin, aby budżet obywatelski mógł funkcjonować należy m.in. określić wymaganą liczbę podpisów mieszkańców popierających projekt, który ma być zgłoszony, przy czym nie może być ona większa niż 0,1% mieszkańców terenu objętego pulą budżetu obywatelskiego, w którym zgłaszany jest projekt. W uchwałach na temat budżetów obywatelskich nie mogą się znaleźć przepisy niezgodnie z ustawą, w tym określające wiek mieszkańca.

„Uwarunkowania prawne aktywności obywatelskiej młodzieży w Polsce”,
Szymon Osowski, Fundacja Civis Polonus 2021

**Jak włączyć młodzież
do udziału w budżecie
obywatelskim**

**KROK
PO KROKU**

1

Szkolenie nauczycieli, aby mogli kompetentnie i angażująco prowadzić lekcje o BO.

2

Lekcje o BO w klasach 6-8 i w szkołach ponadpodstawowych.

3

Diagnozowanie potrzeb młodych ludzi, które warto uwzględnić w projektach do BO.

4

Warsztaty kreatywne – w poszukiwaniu najlepszych pomysłów na zaspokojenie potrzeb młodych ludzi z wykorzystaniem BO.

5

Składanie projektów młodzieżowych i udział w całej procedurze BO.

6

Celebrowanie aktywności obywatelskiej młodych – przedstawianie szkolnej i lokalnej społeczności pomysłów zgłoszonych do BO oraz ich autorów.

Szkolenie nauczycieli, aby mogli kompetentnie i angażująco prowadzić lekcje o BO

Warto nie tylko przygotowywać nauczycieli do prowadzenia lekcji o BO, ale także zachęcać ich, aby byli ambasadorami BO wśród młodych ludzi. Nauczyciele towarzyszą przecież młodym obywatelom i obywatelkom na co dzień w szkole. Ich wiedza i świadomość korzyści z uczestniczenia w BO pomoże zachęcić młodych ludzi do aktywności społecznej.

Podczas kilkugodzinnego szkolenia nauczyciele i nauczycielki poznają:

- ideę BO,
- zasady działania BO (harmonogram, sposób składania projektu, sposoby oceny projektów, sposób głosowania itp.),
- scenariusze lekcji, tak by byli gotowi do ich przeprowadzenia,
- projekty młodzieżowe składane w poprzednich latach (można skorzystać z naszej kolekcji pomysłów),
- korzyści, jakie płyną dla całej społeczności lokalnej ze zwiększania aktywności obywatelskiej i społecznej młodych ludzi.

Dzięki szkoleniu sami nauczyciele zdobywają wiedzę obywatelską, którą również mogą wykorzystać w swoich działaniach społecznych. Jest to ważne, gdyż to właśnie zaangażowani nauczyciele są najlepszymi przewodnikami młodych ludzi po demokracji lokalnej. Swoją postawą i zachowaniem świadczą, że bycie aktywnym ma sens.

Korzystnie jest, żeby szkolenia te były prowadzone przez wykwalifikowanych trenerów, a nie tylko urzędników wyposażonych w formalną wiedzę. Tacy trenerzy są często związani z organizacjami społecznymi.

Lekcje o BO w klasach 6–8 i w szkołach ponadpodstawowych

Przeprowadzenie lekcji w klasach zapewnia szerokie dotarcie z wiedzą o BO do młodych ludzi i tym samym wyrównuje szanse wszystkich uczniów, którzy dzięki temu mogą wziąć udział w tworzeniu projektów i głosowaniu w BO. Z naszego doświadczenia wynika, że jest to ważne, ponieważ nauczyciele często dokonują mniej lub bardziej świadomej preselekcji uczniów do działalności samorządowej zarówno szkolnej, jak i pozaszkolnej.

Pierwsza lekcja realizowana jest po ogłoszeniu informacji o kolejnej edycji BO, tak by dostarczyć młodym ludziom podstawową wiedzę i zachęcić do składania projektów. Lekcja dotyczy podejmowania oddolnych działań obywatelskich i samorządowych przez młodzież oraz przybliża mechanizm budżetu obywatelskiego przed debatowaniem o potrzebach młodzieży w danej społeczności lokalnej i tworzeniem konkretnych projektów.

Druga lekcja odbywa się po ogłoszeniu listy projektów zakwalifikowanych do głosowania, tak by zmotywować młodych ludzi do udziału w wyborze projektów dofinansowanych z BO w danej edycji. Na lekcji uczniowie poznają zgłoszone projekty i są zachęceni do głosowania według własnych kryteriów. Umiejętność dokonywania świadomych wyborów i konstruowania kryteriów wyboru to istotne elementy dojrzałej partycypacji w życiu społecznym.

Poniżej znajdują się scenariusze lekcji opracowane przez ekspertów, które opierają się na aktywizujących metodach pracy z uczniami oraz zawierają precyzyjną instrukcję dla nauczycieli, która przeprowadzi ich przez lekcję krok po kroku. Dzięki temu także nauczyciele z mniejszym doświadczeniem stosowania metod włączających będą w stanie poprowadzić atrakcyjną i innowacyjną lekcję.

Do scenariusza dołączony jest zbiór przykładowych oddolnych działań młodzieżowych. Prezentacja ta ma na celu pobudzenie wyobraźni młodych ludzi i pokazanie im, że atrakcyjne działania są w ich zasięgu, oraz że dzięki budżetowi obywatelskiemu można zaspokajać ważne potrzeby młodych ludzi.

krok 2 / lekcja 1

Wprowadzenie do idei BO i zachęcenie do składania projektów

CELE LEKCJI

- Przekazanie informacji o sensie budżetu obywatelskiego.
- Wygenerowanie pomysłów na projekty w ramach BO.
- Przedstawienie harmonogramu i zasad BO.
- Zapoznanie z formularzem BO i przekonanie uczestników, że jego wypełnienie nie jest trudne.
- Zachęcenie młodych ludzi do udziału w głosowaniu na projekty w budżecie obywatelskim.

Materiały pomocnicze: komputer, rzutnik, telefony komórkowe uczniów z dostępem do internetu, kilka wydrukowanych egzemplarzy wniosku do BO.

ETAPY LEKCJI

1. Faza wprowadzająca – przedstawienie podstawowych informacji o budżecie obywatelskim (10')

- Powitaj uczniów i poinformuj o celach lekcji.
- Na początku poproś, by przypomnieli sobie, czym jest budżet obywatelski.
- Zapytaj, kto z uczniów głosował w tym roku albo w poprzednich edycjach. Jeśli tak, kto był autorem projektu?
- Zaprezentuj informacje o BO. Skorzystaj z materiałów urzędu gminy/miasta.
- Przedstaw projekty zrealizowane w poprzednich latach w waszej miejscowości.

2. Faza realizacyjna – wybieramy tematy projektów do BO (5')

Podziel uczniów na czteroosobowe grupy. Poproś, by porozmawiali i wymyślili, co chcieliby zrobić dla siebie i swoich znajomych w najbliższej okolicy. Niech uczniowie zapisują pomysły.

3. Faza realizacyjna – zgłaszamy projekt! (25')

- Rozdaj grupom formularz zgłaszania projektu do BO (ten aktualnie wykorzystywany w waszej miejscowości). Poproś, by wypełnili go tak, by ich pomysł przekształcił się w projekt. Wyjaśnij uczniom, że chodzi o hasłowe sformułowania.
- Gdy uczniowie i uczennice będą szacować koszty, zachęć ich do skorzystania z pomocy „ile kosztuje miasto” (załącznik z Warszawy, jeśli jest opracowany analogiczny dokument w waszym mieście/gminie – skorzystaj z niego [link]).
- Poproś uczniów, żeby zaprezentowali swoje projekty na forum klasy!

4. Faza podsumowująca – zachęcenie do udziału w dalszych etapach BO (5')

- Przedstaw następne etapy realizacji budżetu obywatelskiego i zapewnij, że młodzi ludzie mogą liczyć na wsparcie w tworzeniu i składaniu projektu.
- Jeszcze raz podkreśl, że dzieci i młodzi ludzie mogą być autorami projektów, a także głosować i tym samym decydować, które projekty będą zrealizowane.
- Podziękuj wszystkim za zaangażowanie.

Załączniki:

- Prezentacja o BO na podstawie informacji z urzędu gminy/miasta (lub wyświetlenie strony www urzędu i nawigowanie po niej).
- Cennik „ile kosztuje miasto” [link](#)
- Formularz wniosku do BO.

krok 2 / lekcja 2

Zachęcenie do świadomego głosowania na projekty w BO

CELE LEKCJI

- Zachęcenie młodych ludzi do udziału w głosowaniu na projekty w budżecie obywatelskim.
- Przygotowanie młodych ludzi do świadomego wyboru projektów, na które oddadzą swój głos.
- Zapoznanie z procedurami głosowania.
- Zapoznanie z projektami złożonymi do budżetu obywatelskiego, na które można głosować.

Materiały pomocnicze: komputer, rzutnik, telefony komórkowe uczniów z dostępem do internetu, kartki A4, taśma malarska.

ETAPY LEKCJI

1. Faza wprowadzająca – przypomnienie informacji o budżecie partycypacyjnym (10')

- Powitaj uczniów i poinformuj o celach lekcji.
- Na początku przypomnijcie sobie, czym jest budżet obywatelski. Podziel uczniów na 5 grup i poproś, żeby przygotowali karteczki. Potem zaproś ich do udziału w quizie na temat budżetu. Zasada jest taka: wyświetlasz pytanie, następnie uczestnicy mają chwilę do namysłu i na twój znak podnoszą karteczkę z numerem odpowiedzi. Zapisuj punkty dla każdej grupy, żeby zgrywalizować ten proces.
- Po quizie podsumuj najważniejsze informacje (możesz skorzystać z informacji zawartych na stronie www.urzadu.gminy).

2. Faza realizacyjna – ustalamy kryteria mądrego wyboru i świadomie wybieramy projekty, na które warto głosować w BO (10')

- Zaproś uczniów do dyskusji, jakimi kryteriami warto się kierować wybierając projekt, na który odda się swój głos. Stwórzcie wspólnie listę tych kryteriów. Zapiszcie je na tablicy.

3. Faza realizacyjna – wyrabiamy sobie własne zdanie i świadomie wybieramy projekty, na które warto głosować BO (20')

- Wyświetl uczniom listę projektów dotyczących okolic waszej szkoły. Odczytaj tytuły projektów i pokaż, jak odczytywać ich pełny opis.
- Następnie poproś, by uczniowie dobrali się w pary i przydziel każdej parze jeden lub kilka projektów, tak aby wszystkie złożone w tym obszarze projekty zostały rozdzielone. Uczniowie mogą zapoznawać się z opisami projektów na swoich telefonach, na szkolnych komputerach albo dzięki wydrukowi przygotowanemu przez nauczycieli. Dzięki temu wszystkie projekty zostaną omówione.

- Potem poproś uczniów, by pracując w parach, zapoznali się z przydzielonymi projektami i opisali je na kartce A4 według schematu:
 - ▶ Nazwa projektu ...
 - ▶ Warto na niego głosować, gdyż: [tu uczniowie wypisują swoje argumenty].
 - ▶ Nasze wątpliwości budżeci: [tu uczniowie wypisują swoje wątpliwości].

Zwróć uczniom uwagę na estetyczną stronę przedstawiania informacji, tak żeby ich kolegom i koleżankom łatwo było zapoznać się z treściami.

- Po wykonaniu tego zadania uczniowie przyklejają na ścianach lub na tablicy opracowane informacje o projektach i powstaje galeria projektów. Poproś uczniów, aby przeszli się po sali i zapoznali się z nimi.

Zachęcenie do świadomego głosowania na projekty w BO

4. Faza podsumowująca – zachęcenie do głosowania (5')

- Na zakończenie lekcji zachęć uczniów do oddania głosu na projekty.
- Podziękuj im za zaangażowanie.

Załączniki:

Przykładowe pytania do quizu (warto je umieścić na prezentacji np. w programie PowerPoint):

Budżet obywatelski to pieniądze z:

- a. budżetu państwa
- b. budżetu miasta st. Warszawy

Kto decyduje o wyborze projektów do realizacji w ramach BO?

- a. prezydent miasta
- b. burmistrz dzielnicy
- c. komisja
- d. mieszkańcy

Czy osoby niepełnoletnie mogą proponować projekty do BO?

- a. tak
- b. nie

Czy osoby niepełnoletnie mogą głosować na projekty?

- a. tak
- b. nie

Kiedy odbędzie się głosowanie?

- a. sierpień 2022
- b. czerwiec 2022

Czy można głosować przez internet?

- a. tak
- b. nie

Diagnozowanie potrzeb młodych ludzi, które warto uwzględnić w projektach do BO

Warto przeprowadzić debaty o problemach i potrzebach młodych ludzi w społeczności lokalnej – w danej gminie, mieście czy na osiedlu. Może to wielu ludziom uświadomić sytuację i ułatwić szukanie rozwiązań. Ważne, żeby zachęcać młodych ludzi do rozważności przy konstruowaniu projektów, tak by odpowiadały na rzeczywiste problemy i potrzeby.

Debata można prowadzić np. metodą world café. Przy równocześnie konferujących stolikach dyskusyjnych młodzi ludzie rozmawiają o problemach i potrzebach w obszarach edukacji, sportu, kultury, czasu wolnego (można proponować także inne tematy). Co jakiś czas uczestnicy zmieniają stolik, co umożliwia omówienie każdego tematu przez każdą osobę.

Po pracy przy stolikach następuje ogólna dyskusja o znaczeniu tych potrzeb i problemów. Młodzi ludzie zdecydują później, które problemy chcą rozwiązać albo na jakie potrzeby chcą odpowiedzieć za pomocą projektu do budżetu obywatelskiego.

Dzięki takiej debacie tworzenie projektów do budżetu obywatelskiego będzie odpowiedzią na przedyskutowane problemy młodych ludzi. W debacie może wziąć udział nawet około 60. osób. Warto, by każdą debatę moderowały przynajmniej 2 osoby.

Dotychczas debaty miały miejsce w budynkach publicznych: domach kultury, bibliotekach lub w urzędzie. Zalecamy umieszczenie ich poza szkołami, żeby samo miejsce w jak najmniejszym stopniu wpływało na wybór tematów dyskusji.

Warsztaty kreatywne – w poszukiwaniu najlepszych pomysłów na zaspokojenie potrzeb młodych ludzi z wykorzystaniem BO

Organizujemy warsztaty kreatywne, w czasie których młodzi ludzie wymyślają, jak rozwiązać swoje problemy i zaspokoić potrzeby. Tworzą listę możliwych działań, a następnie oceniają ich efektywność – tak w kontekście skuteczności, jak i kosztów. Proponujemy organizowanie warsztatów kreatywnych poświęconych najbardziej popularnym tematom, które zostały wskazane podczas debat (np.: przestrzeń publiczna, edukacja, sport).

Na każde warsztaty warto wtedy zaprosić ekspertów w danej dziedzinie, którzy zainspirują młodych ludzi do szukania adekwatnych rozwiązań.

Podczas warsztatów młodzi ludzie zdecydują, jakie działania chcą podjąć, jaki projekt chcą złożyć do BO. Na warsztatach powstają grupy zadaniowe przygotowujące dane projekty, zatem jest to pierwszy etap wsparcia młodzieży w przygotowaniu projektów do budżetu obywatelskiego.

Efektom warsztatów ma być ugruntowanie poczucia sprawczości młodych ludzi i przekonania, że ich zaangażowanie może być impulsem zmian, które uważają za ważne. Mają wytworzyć wśród uczestników pozytywną energię. Chcemy, aby młodzi ludzie kojarzyli aktywność i podejmowanie własnych działań z poczuciem satysfakcji i spełnienia.

Przykładowy przebieg warsztatów kreatywnych (4h):

- Inspiracja: prezentacja kilku młodzieżowych, atrakcyjnych, oddolnych działań – historie sukcesów.
- Praca w grupach – szukanie pomysłów na projekty. To też czas na ewentualne indywidualne rozmowy z zaproszonymi gośćmi – osobami prezentującymi projekty, specjalistami od budżetu obywatelskiego czy urzędnikami mogącymi na bieżąco odpowiadać na pytania dotyczące warunków realizacji planowanych działań.
- Prezentacja wyłonionych pomysłów na projekty do BO.
- Tworzenie grup projektowych.

Debaty i warsztaty prowadzone były przez pracowników, współpracowników i wolontariuszy organizacji pozarządowej.

Składanie projektów młodzieżowych i udział w procedurze BO

Po diagnozie potrzeb i kreatywnym poszukiwaniu najlepszych rozwiązań, czas na końcowy etap – złożenie projektu do budżetu obywatelskiego. Każda grupa młodych, która ma pomysł i zamierza złożyć wniosek, powinna dostać wsparcie opiekuna-animatora.

Proponujemy takie rozwiązanie, gdyż tworzenie projektów do BO jest dla młodych ludzi nowym doświadczeniem. Zależy nam, by to doświadczenie edukowało i wzmacniało młodych ludzi niezależnie do tego, czy ich projekt zostanie dofinansowany czy nie. Aby było ono konstruktywne, otrzymują animatorów, wspierających dorosłych, którzy dodadzą im odwagi w trudnych momentach. Animator, który pracuje podczas spotkań, warsztatów, przez kontakt telefoniczny i mailowy, ma czuwać nad całością procesu grupowego i emocjami członków grupy.

Nawet 12 godzin pracy animatora wystarcza, żeby dać skuteczne wsparcie młodym.

W tym czasie animator pomaga grupie w:

- dopracowaniu pomysłu na projekt,
- opisanie go w postaci wniosku do BO,
- złożeniu wniosku,
- kontaktach z urzędem w czasie weryfikacji wniosków i konieczności uzupełnień ,
- promocji w czasie głosowania.

Na koniec animator ma podsumować wysiłki i pracę danej grupy. Pomóc młodym ludziom uzmysłowić sobie wartość zaangażowania i zdobytych kompetencji, a także wskazać inne możliwości zaangażowania w społeczność lokalnej.

Debaty i warsztaty prowadzone były przez pracowników, współpracowników i wolontariuszy organizacji pozarządowej.

Celebrowanie aktywności obywatelskiej młodych – przedstawianie szkolnej i lokalnej społeczności pomysłów zgłoszonych do BO oraz ich autorów

Ważne wydaje nam się, żeby świętować aktywność młodzieżową, by młodzi ludzie, którzy włożyli wysiłek w tworzenie projektów, poczuli się docenieni.

Ważne, by „pokazali się” swoim rówieśnikom, nauczycielom oraz innym ważnym dorosłym i otrzymali przekaz od ważnych dla nich ludzi, że ich aktywność (niezależnie od efektu, tzn. czy udało im się formalnie złożyć projekt do BO) jest czymś niezwykle cennym.

Dlatego warto zaprosić na wydarzenie podsumowujące członków społeczności lokalnej, by poznali pomysły młodych ludzi na potrzebne według nich działania w społeczności lokalnej oraz żeby świętować zakończenie pewnego etapu realizacji budżetu obywatelskiego.

Do uczestnictwa w celebracji warto zaprosić i młodych ludzi, i ich nauczycieli, żeby podziękować im za wysiłek prowadzenia lekcji wychowawczych o BO oraz zachęcić innych pedagogów do podejmowania podobnych działań w przyszłości.

Warto także zaprosić władze lokalne, żeby poznały potrzeby młodych ludzi i ich (autorskie) pomysły na ich zaspokojenie poprzez konkretne inicjatywy. I wreszcie, to dla władarzy dobra okazja, żeby spotkać się z liderami młodzieżowymi i zaprosić ich do współpracy.

Krok 6

Zachęcamy, by program wydarzenia podsumowującego współtworzyć z młodymi ludźmi. Nasze doświadczenie pokazuje, że sprawdzają się następujące elementy programu:

Prezentacja złożonych projektów (prezentacja w PP albo galeria wydrukowanych opisów lub plakatów).

Dyskusja panelowa z władzami miasta na temat zwiększania aktywności obywatelskiej młodych ludzi w ramach BO i poza nim – młodzi ludzie przedstawiają swoje opinie na temat ograniczeń ich aktywności i potrzebnego wsparcia.

Warsztaty poszerzające wiedzę i umiejętności młodych ludzi, które mogą być przydatne w kolejnych działaniach (np. jak promować projekt, skąd czerpać niezbędne zasoby, jak poradzić sobie z formalnościami).

Warsztaty dla nauczycieli na temat roli edukacji obywatelskiej – pokazanie lekcji o BO w szerszym kontekście zdobywania przez uczniów i uczennice kompetencji obywatelskich.

Element zabawy, który powinien wzmacniać u młodych pozytywne skojarzenia dotyczące współpracy i współdziałania.

Podsumowanie przebytej drogi, podziękowania dla wszystkich i docenienie ich. W mniejszych grupach, wspólnie z animatorami, warto przeprowadzić także ewaluację zakończonych już działań.

Spróbujmy zapewnić ciekawą, nieoczywistą lub odświeżną przestrzeń. Jeśli uda się zorganizować poczęstunek, będzie to dodatkowa forma uznania i podziękowania za wysiłek.

Projekty młodzieżowe

KULTURALNY LELEWEL

Klasyfikacja projektu: edukacja, kultura, sport

Potencjalni odbiorcy projektu: młodzież, seniorzy, rodziny z dziećmi

Charakter projektu: lokalny, Ruda, Marymont, Las Bielański

Lokalizacja projektu: Warszawa, ul. Kiwerska 3

Istotne informacje o lokalizacji: Zespół Szkół nr 118

Pełny opis projektu:

Projekt ten to ciąg atrakcji związanych z kulturą, sztuką i edukacją, przeznaczonych dla osób w każdym wieku. Różne warsztaty, koncerty, wieczory filmowe, spotkania autorskie czy występy grup teatralnych będą wspaniałą okazją do poszerzenia swoich zainteresowań oraz poznania wielu interesujących ludzi. Zorganizujemy „Międzypokoleniową wymianę doświadczeń”, podczas której seniorzy i młodzież podzielą się swoją wiedzą. Nie zabraknie także specjalnych zajęć dla najmłodszych, dlatego będzie to idealna impreza dla rodzin z dziećmi. Wszystkie atrakcje będą całkowicie bezpłatne.

TEMATYCZNA WYSTAWA W GABLOTACH

Klasyfikacja projektu: edukacja, kultura, rekreacja

Potencjalni odbiorcy projektu: młodzież, dorośli, studenci

Charakter projektu: lokalny, Ruda, Marymont, Las Bielański

Lokalizacja projektu: Warszawa, ul. Gwiazdzista 35

Istotne informacje o lokalizacji:

ogrodzenie Zespołu Szkół im. gen. Stanisława Maczka

Pełny opis projektu:

Plakaty umieszczone w gablotach wiszących na ogrodzeniu szkoły, podświetlane nocą. Tematyka może być zgodna z mającymi miejsce rocznicami, świętami, ważnymi wydarzeniami lub dowolna w przypadku braku konkretnej okoliczności. Mogą być tam umieszczane informacje związane z dzielnicą Bielany, urzędem dzielnicy, miastem stołecznym Warszawa. Informacje dotyczące gablot umieszczone będą na stronach szkoły, dzielnicy i fanpage'u szkolnym i dzielnicowym.

Wstępny kosztorys projektu:

Zakup gablot _____	13 000 zł
Montaż, oświetlenie, transport, druk plakatów do gablot, przygotowanie miejsca pod wystawę _____	2580 zł
Całkowity koszt projektu _____	15 580 zł
Szacunkowy roczny koszt eksploatacji _____	2000 zł

KINO POD CHMURKĄ

Klasyfikacja projektu: kultura, przestrzeń publiczna, rekreacja

Potencjalni odbiorcy projektu: młodzież, dorośli, studenci

Charakter projektu: lokalny, Ruda, Marymont, Las Bielański

Lokalizacja projektu: Warszawa, Park Kępa Potocka

Zasady korzystania z efektu realizacji projektu przez ogół mieszkańców: godziny wieczorne, wstęp otwarty, bezpłatne, dla wszystkich zainteresowanych

Pełny opis projektu:

Projekt zakłada organizację kina plenerowego ze zorganizowaną przestrzenią w parku (leżaki), bez ograniczeń wiekowych. W tym celu potrzebne jest wypożyczenie sprzętu, w tym: ekranu pneumatycznego, projektora multimedialnego, nagłośnienia plenerowego, zadaszenia sprzętu, agregatu prądotwórczego wraz z benzyną oraz okablowania. Ponadto należy zapewnić licencję na publiczne projekcje filmów, ochronę terenu, promocję, ubezpieczenie imprezy OC.

Wstępny kosztorys projektu:

Koszt jednego pokazu filmowego _____ 5000 zł.

W cenie jednego pokazu filmowego jest:

- wynajem sprzętu w tym: ekran pneumatyczny o szerokości minimum 6 m, projektor multimedialny 7000 ANSI lumenów lub więcej, laptop, nagłośnienie plenerowe, zadaszenie sprzętu, agregat prądotwórczy wraz z benzyną, okablowanie i pozostały sprzęt (odtwarzacz BlueRay, stolik),
- licencje na publicznie projekcie filmów + ZAiKS i SFP-ZAPA,
- obsługa techniczna, ochrona terenu imprezy (2 os.), transport,
- wynajem 100 leżaków,
- wynajem dwóch toalet (jedna zwykła, jedna do osób niepełnosprawnych),
- sprzątnięcie terenu po imprezie, dwa kosze 120 l,
- ubezpieczenie pokazu OC,
- projekt plakatu + druk w ilości ok. 400 szt. w formacie A4.

Całkowity koszt projektu _____ 20 000 zł

ORGANIZACJA MIEJSCA DO NAUKI POZALEKCYJNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Klasyfikacja projektu: edukacja

Potencjalni odbiorcy projektu: dzieci, młodzież

Charakter projektu: ogólnodzielnicowy

Lokalizacja projektu: Warszawa, ul. Bogumiła Zuga 16

Istotne informacje o lokalizacji:

XXXIX Liceum Ogólnokształcące im. Lotnictwa Polskiego

Pełny opis projektu:

Przed rozpoczęciem projektu, sala do zajęć zostanie odpowiednio odnowiona i wyposażona. Projekt obejmuje 10 szkół. Liczba osób uczestniczących w projekcie to 40 (dwie grupy po 20 osób). Liczba tygodni zajęć – 38, liczba godzin zajęć (2 grupy x 4 godziny x 38 tygodni) 304 godziny.

1. Zajęcia będą dedykowane dla uczniów w wieku 13–17 lat.
2. Zajęcia z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz języka polskiego w formie odrabiania prac domowych będą się odbywały 2 razy w tygodniu po 2 godziny lekcyjne.
3. Czas trwania projektu od stycznia 2018 r. do czerwca 2018 r. oraz od września 2018 r. do grudnia 2018 r.

4. Chętni do wzięcia udziału w zajęciach będą podzielni na dwie grupy.
5. Maksymalna liczba osób w jednej grupie to 20.
6. O przyjęciu do grupy będzie decydować kolejność zgłoszeń.
7. Zgłoszenia na zajęcia będą przyjmowane przez stronę internetową szkoły lub w sekretariacie szkoły.
9. Zajęcia odbywać się będą w godzinach popołudniowych po zajęciach lekcyjnych.
11. Rekrutacje opiekunów grup:
 - Ogłoszenia rekrutacyjne lektorów będą zamieszczone na stronie szkoły i dzielnicy.
 - W rekrutacji będą mogli wziąć udział wszyscy chętni spełniające powyższe warunki, również pracownicy ZS nr 119.
 - Rekrutacja odbędzie się najpóźniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem zajęć.

Wstępny kosztorys projektu:

Pomoce dydaktyczne i materiały do zajęć	19 600 zł
Dostosowanie sali do zajęć	11 000 zł
Wynagrodzenie koordynatora projektu	2600 zł
Wynagrodzenie prowadzących zajęcia	19 760 zł
Pochodne od wynagrodzeń	4248 zł
Reklama	600 zł
Zakup środków czystości	600 zł
Opłata za media	700 zł
Całkowity koszt projektu	59 108 zł

ZAJĘCIA POZALEKCYJNE JĘZYKOWE DLA DZIECI MŁODZIEŻY

Klasyfikacja projektu: edukacja, kultura

Potencjalni odbiorcy projektu: dzieci, młodzież

Charakter projektu: ogólnodzielnicowy

Lokalizacja projektu: Warszawa, ul. Bogusława Zuga 1a

Istotne informacje o lokalizacji:

XXXIX Liceum Ogólnokształcące im. Lotnictwa Polskiego

Pełny opis projektu:

Projekt obejmuje 10 szkół. Liczba osób uczestniczących w projekcie to 40 (2 grupy po 20 osób). Liczba tygodni zajęć – 38, liczba godzin zajęć (2 grupy x 4 godziny x 38 tygodni) 304 godziny.

1. Zajęcia będą dedykowane dla 2 grup wiekowych 14–15 lat oraz 16–17 lat.
2. Zajęcia z języka angielskiego będą się odbywały 2 razy w tygodniu po 2 godziny lekcyjne.
3. Czas trwania projektu od stycznia 2018 r. do czerwca 2018 r. oraz od września 2018 r. do grudnia 2018 r.

4. Chętni do wzięcia udziału w zajęciach będą podzielni na dwie grupy: ze względu na wiek lub poziom znajomości języka.
5. Chętni uczestnicy będą musieli zadeklarować stały udział w zajęciach przez co najmniej 1 semestr.
6. Maksymalna liczba osób w jednej grupie to 20.
7. O przyjęciu do grupy będzie decydować kolejność zgłoszeń.
8. Zgłoszenia na zajęcia będą przyjmowane przez stronę internetową szkoły lub w sekretariacie szkoły.
9. Zajęcia odbywać się będą we wtorki i czwartki w godzinach 17:30–19:00
10. Formy zajęć - warsztaty filmowe, konwersacje językowe, ćwiczenia gramatyczne i leksykalne.
11. Rekrutacje lektorów.

Wstępny kosztorys projektu:

Pomoce dydaktyczne i materiały do zajęć	12 300 zł
Wynagrodzenie koordynatora projektu	2600 zł
Wynagrodzenie prowadzących zajęcia	19 760 zł
Pochodne od wynagrodzeń	4248 zł
Reklama	600 zł
Zakup środków czystości	600 zł
Opłata za media	700 zł
Całkowity koszt projektu	40 808 zł

SKATEPARK WESOŁA – POMÓŻ ROZWIJAĆ PASJE!

Klasyfikacja projektu: przestrzeń publiczna, sport, zdrowie

Potencjalni odbiorcy projektu: dzieci, młodzież, dorośli

Charakter projektu:

lokalny, Obszar 1 Plac Wojska Polskiego, Wola Grzybowska, Centrum, Groszówka, Grzybowa, Zielona

Lokalizacja projektu: Wesoła, ul. Piaskowa 19 i ul. Piaskowa 23

Pełny opis projektu:

Projekt Skatepark Wesoła przewiduje stworzenie ogólnodostępnego miejsca, będącego miejscem wspólnego rozwijania pasji zarówno przez dzieci, jak i dorosłych. Grono potencjalnych użytkowników jest bardzo duże: oprócz skaterów, z obiektu korzystałyby osoby jeżdżące na rolkach, hulajnodze, BMX-ach, MTB oraz wielu innych. Niestety ani Wesoła, ani okolice nie oferują żadnych atrakcji osobom interesującym się tymi sportami. Najbliższe skateparki są bardzo daleko, dlatego młodzież jest zmuszona uprawiać te sporty w niebezpiecznych warunkach np. na ruchliwych ulicach lub w ogóle zrezygnować z aktywności fizycznej. Należy też zaznaczyć, że Skatepark byłby świetnym miejscem do promowania naszej pięknej dzielnicy. Z pewnością taki obiekt przykułby uwagę skaterów nie tylko z Wesołej, ale wyróżniłby nas na tle okolic. Reklamowanie aktywnego trybu życia jest bardzo ważne w obecnej erze telefonów

i komputerów. Przewidujemy, że obiekt będzie składał się z 350 m² nawierzchni z zacieranego betonu. Będą do niej przytwierdzone różnego rodzaju elementy wyposażenia skateparku: rampy, poręcze, wall'e, wyspy, etc., jednak ogólna koncepcja wyposażenia jest zależna od wielu warunków i może się zmienić w trakcie realizacji projektu. Poza tym, całość zostanie oświetlona, a dookoła będą stały ławki i kosze na śmieci. Nie wykluczamy, że jeżeli obiekt przyciągnie uwagę mieszkańców Wesołej i okolic, będzie mógł zostać powiększony.

Wstępny kosztorys projektu:

Budowa skateparku	270 000 zł
w tym:	
- projekt skateparku	10 000 zł
- utwardzenie gruntu i przygotowanie nawierzchni (beton zacierany), czyli około 350 zł/m ²	125 000 zł
- elementy wyposażenia do skateboardingu (np. rampy, poręcze, wyspy - funboxy etc; dokładna lista wyposażenia będzie zależna od reszty projektu i może ulec zmianom)	135 000 zł
Całkowity koszt projektu	287 900 zł
Szacunkowy roczny koszt eksploatacji	5000 zł

ODŚWIEŻMY BIBLIOTEKĘ!

Klasyfikacja projektu: edukacja, kultura

Potencjalni odbiorcy projektu:
wszyscy zainteresowani

Charakter projektu: lokalny

Lokalizacja projektu:
Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wesoła m.st. Warszawy
Biblioteka Główna ul. 1. Praskiego Pułku 31

Pełny opis projektu:

Naszym pomysłem jest organizacja cyklicznych spotkań autorskich w Bibliotece Publicznej w Dzielnicy Wesoła m.st. Warszawy. Chcielibyśmy, aby spotkania odbywały się raz na 2 miesiące, czyli łącznie byłoby to 6 spotkań w ciągu roku. Zakładamy, że zapraszani będą autorzy książek zarówno dla osób młodych, jak i tych dla dorosłych, np. takich jak Elżbieta Cherezińska, Andrzej Sapkowski etc. Podczas spotkania będzie możliwość bliższego poznania autora, wymiany poglądów i dyskusji. Ponadto wydarzenia poprowadzą specjalnie przygotowane do tego osoby. Sprawi to, że spotkania przebiegną przyjemniej, dyskusja będzie płynniejsza. O spotkaniach będzie łatwo się dowiedzieć z wydrukowanych na tę okoliczność plakatów. Na pewno bardzo pozytywnie wpłynie to na popularność biblioteki i czytelnictwa wśród mieszkańców Wesołej. Jako grupa inicjatorów projektu chcielibyśmy wypromować Bibliotekę, jako miejsce, w którym można czytać książki, prowadzić dyskusję, przychodzić na spotkania autorów ciekawych książek oraz spędzić miło czas.

Wstępny kosztorys projektu:

Wynagrodzenie dla autorów łącznie za 6 spotkań to _____6600 zł
Proponujemy dodatkowo zatrudnienie osoby prowadzącej spotkanie – koszt za jedno spotkanie _____300 zł
Czyli za poprowadzenie 6. wydarzeń koszt wyniesie _____1800 zł
Cena plakatów promujących poszczególne spotkania wynosi _____154 zł za 20 sztuk. Jako że spotkań ma być 6 łączny ich koszt to _____924 zł
Całkowity koszt projektu _____9324 zł

MISZMASZ BOOK & TEA (KAWIARENKA DLA MŁODZIEŻY)

Klasyfikacja projektu: edukacja, kultura, przestrzeń publiczna

Potencjalni odbiorcy projektu: młodzież, dorośli, studenci

Charakter projektu: lokalny, Ursus Południowy

Pełny opis projektu:

Kawiarenka ta będzie się nazywała „MiszMasz Book & Tea”. Lokal ten ma na celu integrację młodzieży, będzie to miejsce z dużą ilością foteli, przynajmniej jedną kanapą. Oprócz tego znajdować się tam będą stoliki przy których klienci będą mogli usiąść i się odprężyć. To miejsce jest lokalem przyjaznym i dostosowanym dla czytelników książek. Będzie możliwość wdrożenia inicjatywy dzielenia się książkami z własnych, prywatnych zasobów, których ktoś nie potrzebuje, a z przyjemnością odda je na wymianę. Tematykę tego miejsca będzie kształtowała młodzież na zasadzie rady programowej, którą klienci kawiarenki będą mogli wybierać co pół roku. W kawiarence będzie osoba, która będzie odpowiedzialna za przygotowanie kawy i herbaty. Będą organizowane wieczory tematyczne (np. spotkania z autorami), klientów odwiedzających lokal będą otaczać regały z książkami, co podkreśli charakter tego miejsca. Lokal będzie wykonany w kolorach brązu, czerwieni i bordo. Opiekunem kawiarni będzie fundacja, oprócz tego co miesiąc

będą organizowane spotkania z doradcą zawodowym. W kawiarni będzie dostęp do wi-fi oraz co najmniej dwa stanowiska komputerowe. Początkujący artyści naszej dzielnicy będą mogli wieszać swoje prace na ścianach lokalu.

Wstępny kosztorys projektu:

Materiały budowlane 300 zł/m ²	2400 zł
wieszaki na ubrania	2 x 200 zł
szafki na barek	1200 zł
ekspres do kawy	1200 zł
czajnik	60 zł
stoliki 6 szt. 300 zł za 1 szt.	1800 zł
krzesła 8 szt.	240 zł
lampki z okablowaniem	1200 zł
fotele 6 szt.	1200 zł
kanapa	2000 zł
parawan	100 zł
komputer 2 szt.	14 000 zł
monitor 2 szt.	800 zł
myszka 2 szt.	100 zł
klawiatura 2 szt.	140 zł
jednorazowe naczynia i sztućce	720 zł
lodówka	550 zł
Całkowity koszt projektu	56 000 zł
Szacunkowy roczny koszt eksploatacji	44 890 zł

Doświadczona organizacja radzi: życzliwość urzędu i wsparcie młodych przez cały proces budżetu obywatelskiego

Maria Jagaciak: absolwentka socjologii na Uniwersytecie Warszawskim. W Stoczni pracuje w zespole Laboratorium Partycypacji Obywatelskiej, gdzie zajmuje się różnorodnymi projektami, m.in. związanymi z aktywizacją obywatelską seniorów oraz młodzieży, partycypacyjnym projektowaniem przestrzeni i promowaniem dobrych procesów partycypacyjnych.

Fundacja Stocznia: organizacja pozarządowa z siedzibą w Warszawie, utworzona w 2009 roku. Zajmuje się m.in. włączaniem obywateli i obywaterek w decydowanie o sprawach publicznych (w tym poprzez budżety obywatelskie) oraz pomaga organizacjom i samorządom planować i realizować działania społeczne.

Fundacja Civis Polonus: W jaki sposób organizacja pozarządowa może wspierać młodych ludzi, aby brali udział w budżecie obywatelskim?

Maria Jagaciak: Może wspierać młodych właściwie na każdym etapie. Po pierwsze, pomagać w projektowaniu procedur BO bardziej przyjaznych młodym ludziom. Organizacje pozarządowe mogą być łącznikiem między mieszkańcami a urzędnikami i przekazywać opinie na temat funkcjonalności systemu BO i potrzeby ulepszenia go. Po drugie, organizacje społeczne mogą wspierać promocyjnie kolejne etapy wdrażania BO – nagłaśniać zbliżającą się nową edycję, przypominać o dacie składania wniosków i namawiać do wzięcia udziału w głosowaniu.

FCP: A jak organizacje mogą pomóc młodym na etapie składania projektów?

MJ: Mogą na przykład pomóc oszacować budżet lub zweryfikować kwestie związane z dostępnością czy własnością gruntów. Prawa własności są bardzo skomplikowane i stanowi to nie lada wyzwanie dla mieszkańców, >>

zwłaszcza młodych. Wiele projektów odpada na etapie wstępnej weryfikacji, właśnie dlatego, że dotyczą miejsc nienależących do miasta (np. terenów wojskowych). Trudno znaleźć stosowną informację, nie widać jej na mapach miejskich.

FCP: Jak wygląda wspieranie udziału młodych w budżecie przez Fundację Stocznia?

MJ: Nasz model zakłada pracę z konkretnymi klasami. Najpierw przeprowadzamy w szkołach cykl edukacyjny, którego efektem są pierwsze pomysły młodzieży. Następnie spotykamy się z urzędnikami, którzy podpowiadają uczniom, jak te wstępnie zarysowane koncepcje urealnić i lepiej sformułować. W dalszym etapie pracujemy już indywidualnie z tymi uczniami i uczennicami, którzy chcą rozwijać swoje pomysły. Wspólnie je dopracowujemy, pomagamy złożyć projekty i dopiąć formalności.

Na etapie głosowania promujemy wybrane projekty w szkołach i zachęcamy całą społeczność do głosowania w budżecie. Przy okazji organizujemy także wycieczki do urzędu, żeby dowiedzieć się, gdzie i jak złożyć projekt, zobaczyć, kto tam pracuje i oswoić się z urzędem. Ośmiela to młodych do dalszej współpracy z instytucjami publicznymi.

FCP: Co według Pani jest kluczowe dla dobrej współpracy organizacji społecznej z władzami lokalnymi przy wspieraniu aktywności młodych w BO?

MJ: Na pewno ważne jest, by zarówno po stronie organizacji społecznej, jak i urzędu, były osoby wyznaczone do bieżącej współpracy. Urzędnik, który zleca zadanie organizacji społecznej, wspiera proces działania z młodzieżą, m.in. poprzez kontakty ze szkołami, z poszczególnymi urzędnikami, którzy mogą pomóc młodym ludziom w tworzeniu projektów. Ważne jest także życzliwe wyjaśnianie zawłości urzędowych, które dla pracowników organizacji społecznych i młodzieży często nie są oczywiste. Kluczowa jest też dostępność urzędników na ostatnim etapie przygotowywania projektów do BO przez młodzież. Wtedy istotne jest, by młodzi ludzie mogli skonsultować swoje pomysły, tak by udało im się wypracować sensowny projekt. ■

o projekcie

O projekcie Mocniejsze NGOsy dla edukacji i aktywności obywatelskiej młodych

Projekt realizuje Fundacja Civis Polonus wspólnie ze Związkiem Miast Polskich. Najważniejszą grupą docelową projektu są nowe lub posiadające nieduże doświadczenie organizacje społeczne, które chcą wzmacniać aktywność obywatelską młodych, ale potrzebują do tego teoretycznego i praktycznego wsparcia.

Młodzi Polacy w ograniczonym stopniu interesują się sprawami publicznymi i nie korzystają w pełni z mechanizmów demokracji, a edukacja obywatelska nie ma należnego jej miejsca w polskich szkołach. NGOsy starają się uzupełniać luki w systemie. Będą skuteczniejsze, jeśli będą działać w partnerstwie z samorządami terytorialnymi. Dlatego działania w ramach projektu skierowane są zarówno do przedstawicieli organizacji, jak i do jednostek samorządu terytorialnego poniżej 100 000 mieszkańców. Chcemy zwiększyć gotowość samorządów do współpracy i partnerstw z NGOsamii w zakresie aktywizacji obywatelskiej młodzieży. Projekt obejmuje województwa: podkarpackie, podlaskie, lubelskie, warmińsko-mazurskie i kujawsko-pomorskie.

o fundacji

Działająca od 2004 roku Fundacja Civis Polonus stawia sobie za cel rozwijanie postaw obywatelskich umożliwiających jednostkom aktywne uczestniczenie w życiu publicznym. Dobre państwo jest wspólnotą otwartych, kompetentnych i zaangażowanych obywateli, więc podejmujemy różnorodne działania wzmacniające nasz obywatelski potencjał. Pracujemy z przedstawicielami administracji publicznej, aby wspólnie kreować mechanizmy udziału obywateli w procesach decyzyjnych. Tworzymy programy aktywnej edukacji obywatelskiej na poziomie szkół i gmin. Bardzo ważne jest dla nas podejmowanie refleksji na temat charakteru współczesnego obywatelstwa i jego istoty. Pomaga ona nam wyznaczać kierunki projektowanych działań. Choć na co dzień zajmujemy się tworzeniem i wdrażaniem projektów, doceniamy wagę zabierania głosu w dyskusji publicznej, uczestniczenia w działaniach koalicyjnych oraz prowadzenia rzecznictwa na rzecz edukacji obywatelskiej w Polsce.

www.civispolonus.org.pl

Chcesz skorzystać z naszej wiedzy i doświadczenia, napisz do nas: fundacja@civispolonus.org.pl

Skorzystaj z naszych publikacji i materiałów edukacyjnych: www.civispolonus.org.pl/publikacje/

BUDŻET OBYWATELSKI. SPOSÓB NA WZMOCNIENIE AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ I SPOŁECZNEJ MŁODYCH LUDZI NA POZIOMIE LOKALNYM

TEKST Olga Napiontek

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD Lena Szczesna/hehe studio

WYDAWCA Fundacja Civis Polonus, 2022

ZDJĘCIA www.pexels.com

Ten utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe.

Publikacja powstała w ramach projektu Mocniejsze NGOsy dla edukacji i aktywności obywatelskiej młodych realizowanego przez Fundację Civis Polonus w partnerstwie ze Związkiem Miast Polskich.

Projekt realizowany z dotacji Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Krajowy, finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

